

Asia: VN/34767/2025

Luonnos hallituksen esitykseksi ulkomaanopintolaiksi ja ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset huomiot esitysluonnoksesta

Hienoa, että pyritään ennakoimaan työikäisen väestön eläköitymistä ja turvaamaan osaavan työvoiman saatavuutta pitkällä aikavälillä. EU-tasoinen työvoiman liikkuvuus voi parhaimmillaan tuoda mukanaan sellaista osaamista, jota Suomessa tarvitaan, esimerkiksi digitalisaation ja uusien toimintamallien hyödyntämistä terveys- ja hyvinvointipalveluissa.

Hyvinvointialueet tasapainoilevat tällä hetkellä talouden kanssa, ja monissa organisaatioissa on käynnissä sisäisiä rakenne- ja toimintatapamuutoksia. Käytännössä tämä voi tarkoittaa, että eläköityvien työntekijöiden tilalle ei välttämättä palkata uusia työntekijöitä, vaan tehtäviä yhdistellään, karsitaan tai järjestellään uudelleen. Tässä tilanteessa osaajapulaan vastaamiseen tähtäävät toimet eivät välttämättä realisoidu uusina työpaikkoina lyhyellä tai keskipitkällä aikavälillä.

Lisäksi työvoiman saatavuuteen liittyy laajempi rakenteellinen kysymys: monilla aloilla, kuten kasvatusalalla, tarve työvoimalle on tunnistettu, mutta käytännössä ongelmaksi nousee se, onko työnantajilla taloudellisesti ja hallinnollisesti mahdollisuus palkata. Tämä olisi tärkeä huomioida esityksen vaikutusarvioissa.

Lausunnonantajan näkemykset koskien ulkomaanopintolakia.

Geronomien näkökulmasta on tärkeää todeta, että geronomi (AMK) on suomalainen ammattikorkeakoulututkinto, jota ei käytännössä suoriteta ulkomailla. Vaikka gerontologiaa ja ikääntymiseen liittyviä tieteenaloja voi opiskella ulkomaisissa korkeakouluissa, nämä tutkinnot eivät ole suoraan verrattavissa suomalaiseen geronomikoulutukseen, joka on vahvasti sidoksissa Suomen palvelujärjestelmään, lainsäädäntöön ja vanhuspalvelujen käytäntöihin.

Uusi ulkomaanopintolaki kohdistuu siten epäsuorasti niihin tehtäviin, joihin geronomit Suomessa tyypillisesti sijoittuvat, erityisesti esihenkilö- ja asiantuntijatehtäviin, joissa kelpoisuusvaatimuksena on usein yleinen tai soveltuva korkeakoulututkinto. Tässä yhteydessä on syytä pohtia, miten varmistetaan se, että suomalaiseen toimintaympäristöön liittyvä erityisosaaminen tunnustetaan ja huomioidaan kelpoisuuspäätöksiä tehtäessä.

Lisäksi herää huoli siitä, että tilanteessa, jossa kotimaista korkeakoulutettua työvoimaa on jo työttömänä tai vajaakäytössä, lain soveltaminen voi entisestään lisätä kilpailua rajallisista tehtävistä ilman, että tämä tosiasiallisesti parantaa palvelujen saatavuutta. Olisi tärkeää, että ulkomailla suoritettujen opintojen tunnustamista tarkastellaan rinnakkain kotimaisen koulutusjärjestelmän ja työmarkkinatilanteen kanssa.

Lausunnonantajan näkemykset ammattipätevyyslain muutoksista.

Ammattipätevyyslain yhdenmukaistaminen EU:n ammattipätevyysdirektiivien kanssa on perusteltua ja kannatettavaa. Muutos edistää suomalaisen osaamisen liikkuvuutta Euroopassa sekä eurooppalaisen osaamisen hyödyntämistä Suomessa.

Majamaa Mia
Suomen Geronomiliitto ry